

Handleiding voor het opzetten van een Eyevestor coöperatie

Inleiding

Er kunnen verschillende redenen zijn om de eigendomsrechten van je bedrijf met anderen te willen delen:

- omdat ze je mede-oprichters zijn en je ze niet meteen een salaris kunt betalen;
- omdat je ze nodig hebt om je kapitaal te financieren;
- omdat ze je werknemers, leveranciers of klanten zijn en je hen aan je bedrijf wilt binden.

Als je al een BV hebt (of er een wilt oprichten), kun je de aandelen daarvan aan anderen toewijzen. Maar aandelen moeten altijd worden overgedragen via een notaris, en dit is vaak een tijdrovende en kostbare aangelegenheid. Een beter idee is om certificaten van aandelen te creëren die gemakkelijker en in kleinere porties kunnen worden overgedragen. Binnen de Nederlandse wetgeving kunt je dit zowel via een stichting als een coöperatie doen.

Dit document gaat dieper in op certificering via een coöperatie. Bij een stichting heeft geen van de eigenaren van de certificaten stemrecht. Met een coöperatie kunt je kiezen hoe je dat regelt, zolang de eigenaren van de meerderheid van de certificaten stemrecht hebben. En in het geval van een coöperatie kun je er zelfs voor kiezen om helemaal geen aparte BV te hebben.

Dit document richt zich op alle stappen om een coöperatie op te zetten om anderen mee te laten investeren in je activiteiten.

Wat is een coöperatie ?

Een coöperatie is een Nederlandse rechtsvorm die zeer vergelijkbaar is met de BV. Een coöperatie kan bezittingen hebben, werknemers hebben, schulden maken, failliet gaan en is ook onderworpen aan dezelfde belastingwetten, zoals btw, vennootschapsbelasting en dividendbelasting.

In de naam van een coöperatie zie je meestal een van de afkortingen WA, BA of UA. Dit geeft de aansprakelijkheid van de leden aan in geval de coöperatie failliet gaat. Bij een UA, die word toegepast voor 99% van alle coöperaties, zijn leden 'Uitgesloten van Aansprakelijkheid' voor de schulden van de coöperatie. Maar net als bij een BV kunnen ze het geld verliezen dat ze erin hebben geïnvesteerd.

Er zijn drie fiscale verschillen tussen de BV en de coöperatie. In dit geval is er slechts één relevant. Dat is dat als je een financieel belang in een coöperatie hebt van minder dan 5% en je houdt dit belang via een BV, dat de 'deelnemingsvrijstelling' van toepassing is. Dit betekent dat je geen tweede keer vennootschapsbelasting betaalt op eventuele dividenduitkeringen. Met een investering van minder dan 5% in een BV geldt deze voorkeursregeling niet.

De basisprincipes van certificering

In het geval van certificering geeft de coöperatie certificaten uit aan de partijen die aandelen van een onderliggende BV, contant geld, of andere investeringen inbrengen. Als die onderliggende BV verschillende soorten aandelen heeft (bijvoorbeeld met preferente dividenden), kunnen er ook verschillende soorten certificaten zijn.

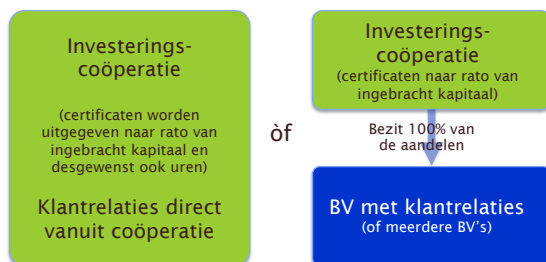
De certificaten kunnen van de ene eigenaar naar de andere worden overgedragen zonder tussenkomst van een notaris. De koper en verkoper kunnen gezamenlijk het bestuur van de coöperatie op de hoogte brengen, die de eigendom registreert. Er kunnen echter voorwaarden zijn zoals vermeld in de statuten of voorschriften van de coöperatie voor het verkopen of verkrijgen van de certificaten.

Ook kun je fracties van certificaten verkopen. Op deze manier kunnen mensen starten met een zeer beperkt aandeel in het bedrijf.

100% van het eigendom in certificaten, of slechts een deel ?

We raden aan dat het eigendom van je bedrijf volledig is gebaseerd op certificaten, omdat dit de meeste flexibiliteit biedt. Maar het kan zijn dat je een BV hebt met bestaande aandeelhouders die hun aandelen niet in certificaten willen omzetten. Ook in dat geval hebben we een oplossing.

Certificering van 100% van de aandelen 'Investeringscoöperatie'

- Alle aandeelhouders worden hetzelfde behandeld.
- Slechts één transactie met de notaris, in het begin.
- Investerings in natura ('sweat equity') eenvoudig te belonen met extra certificaten.
- Certificaten hebben een nominale waarde, de werkelijke waarde kan groeien.
- Je kunt ervoor kiezen om één of meer BV's onder de coöperatie te hebben, of geen: in dit geval beheert je ook alle klantrelaties vanuit de coöperatie.

Certificering van een aantal aandelen 'Financieringscoöperatie'

- Meer controle voor bestaande aandeelhouders.
- Notaris nodig voor elke overdracht van aandelen of voor nieuwe investeringsrondes.
- Coöperatie geeft alleen nieuwe certificaten uit als ze meer aandelen verwerft.
- Waarde van certificaten is altijd gebonden aan de waarde van de aandelen.
- Klantrelaties en andere activiteiten worden beheerd vanuit de BV

Opmerking: nadat je je initiële investeringen heb ingebracht en certificaten hebt uitgegeven, blijft je vaak eerst de eigenaar van de certificaten en verkoop je ze (geleidelijk) aan anderen, of geef je nieuwe certificaten uit.

Stemrecht of niet?

In het geval van een investeringscoöperatie worden de beslissingen voor je onderneming gemaakt in de algemene ledenvergadering van de coöperatie. De leden van de coöperatie zullen hier stemmen op basis van het aantal certificaten dat zij bezitten. Een interessant punt is dat niet alle houders van certificaten lid hoeven te zijn.

In onze structuur kun je criteria voor lidmaatschap instellen. Bijvoorbeeld dat je minimaal 1% van de certificaten moete hebben om lid te worden. Of dat je een werknemer van het bedrijf moet zijn. Op deze manier kun je de groep leden kleiner houden dan de groep met certificaten. En je kunt ook het stemrecht van bepaalde groepen maximaliseren. Op deze manier functioneert de coöperatie eigenlijk deels als een Stichting Administratie Kantoor (STAK), waar certificaathouders helemaal geen stemrecht hebben.

De enige beperking is hier dat ten minste 50% van de certificaten door leden moet worden gehouden. Dat kan jij zijn, maar ook andere grotere investeerders. Er zijn echter belangrijke redenen om het lidmaatschap en daarmee stemrechten ook aan anderen te geven. Allereerst willen sommige beleggers dit, of zien dit als een bonus. Ten tweede, als je meer mensen inspraak in je bedrijf geeft, zal dit hen ook motiveren om voor je of met je te werken. Ten derde is transparantie naar anderen toe een goede zaak, omdat je hierdoor je acties of beslissingen beter moet beargumenteren.

Hoe werkt dit bij een financieringscoöperatie en de machtsverhoudingen in de onderliggende BV? Daar telt de stem van het bestuur van de coöperatie in verhouding tot het aantal aandelen dat de coöperatie in de BV bezit.

Maar wie bepaalt hoe het bestuur van de coöperatie moet stemmen? Het zijn de leden van de coöperatie, in hun algemene vergadering, waar zij stemmen, meestal op basis van hun aantal certificaten. Volgens de Nederlandse wet moet je minstens één stem hebben als je lid bent. De leden samen kiezen ook het bestuur, dat één persoon of een groep kan zijn.

Houd er ook rekening mee dat je het lidmaatschap van iemand onder voorwaarden kunt beëindigen, maar dat je geen certificaten kunt intrekken. Mensen hebben ervoor gewerkt of ervoor betaald. Het enige dat je kunt doen, is hun rechten om dividenden te ontvangen te beëindigen wanneer ze niet meer voldoen aan de criteria voor het bezit van een certificaat, om hen te motiveren om hun certificaten te verkopen aan iemand die aan de criteria voldoet.

Dividenden en andere beleggersbeloningen

In een financieringscoöperatie, waarbij de certificaten sterk verbonden zijn met de onderliggende aandelen, wordt het dividendbeleid bepaald door de BV. Als de BV voor een bepaald soort aandelen dividenden uitkeert, dan zal de coöperatie dit dividend ook uitkeren aan de overeenkomstige certificaathouders. Als het een dividend in de vorm van bonusaandelen of stockdividenden is, zal de coöperatie ook nieuwe certificaten uitgeven voor elk nieuw aandeel dat het krijgt.

In een investeringscoöperatie beslist de algemene vergadering over het uitbetalen van dividenden. Hoe meer certificaten je hebt, hoe groter je aandeel in de dividenden.

In een financieringscoöperatie betaalt de BV meestal de kosten van de coöperatie, bijvoorbeeld voor boekhouding, het houden van de jaarvergadering en mogelijk een vergoeding voor het

bestuur. In een investeringscoöperatie vormen de administratieve kosten een deel van de totale kosten.

Kopen en verkopen van certificaten

Tenzij de algemene ledenvergadering van de coöperatie hiervoor criteria heeft vastgesteld, kan iedereen certificaten kopen. Er kan een clause in de statuten zijn dat je eerst certificaten aan de leden moet aanbieden, voordat je ze aan een niet-lid verkoopt.

Als je certificaten hebt en je voldoet aan de criteria voor lidmaatschap, dan kun je dit aanvragen bij het bestuur. Als je je laatste certificaat verkoopt, wordt je lidmaatschap automatisch beëindigd.

Drag-along

In ons statutenmodel hebben we geregeld dat wanneer een derde een bod uitbrengt en een groep met meer dan 80% van de certificaten wil verkopen, ook de resterende 20% hun certificaten tegen die prijs moet aanbieden.

In het geval van een financieringscoöperatie kan de coöperatie ook worden beëindigd wanneer zij verplicht is al haar aandelen te verkopen, bijvoorbeeld omdat de coöperatie een overeenkomst met andere aandeelhouders van de BV heeft ondertekend die een drag-along clause bevat.

Om complexiteit te voorkomen, hebben we ervoor gekozen om niet standaard een tag-along in te bouwen.

Boekhouding en fiscale aspecten

In het geval van een investeringscoöperatie heb je ofwel geen BV, ofwel draag je alle aandelen van je BV over aan de coöperatie, die vervolgens certificaten afgeeft op basis van de waarde van de BV. Hierna kan de coöperatie nieuwe certificaten uitgeven voor elke investering die wordt gedaan, zowel in contanten als in natura ('sweat equity').

In het geval van een financieringscoöperatie, met resterende directe aandeelhouders in de BV, zijn er over het algemeen twee manieren om aandelen over te dragen naar de coöperatie:

1. Door het uitgeven van nieuwe aandelen door de BV. De bestaande aandeelhouders moeten dan uitdrukkelijk hun rechten om deze aandelen te kopen niet uitoefenen, zodat de coöperatie ze kan kopen. De notaris zal dit in een akte regelen.
2. Door aandelen van de bestaande aandeelhouders over te dragen aan de coöperatie, in ruil voor certificaten. Dit is zelf een eenvoudige overschrijving, zonder contante gevolgen, die door een openbare notaris zal worden gedaan. Na het omzetten van de aandelen in certificaten, zal je beginnen deze te verkopen tegen een marktwaarde. Op deze manier krijgt je een premie op de waarde waarvoor je ze hebt gekocht (meestal de nominale waarde van de aandelen). Vooral in financieringsrondes steekt je het geld vervolgens terug in het bedrijf (als 'agio'), waardoor de waarde van het bedrijf verder toeneemt. Als er minderheidsaandeelhouders zijn die geen vergelijkbaar deel van hun aandelen verkopen, krijgen ze deze waardevermeerdering gratis. Dus dit is iets om te bespreken in je team.

Als alle operationele activiteiten worden beheerd vanuit de onderliggende BV, is het misschien niet nodig om een afzonderlijke bankrekening voor de coöperatie te hebben. De BV kan het

geld namens de coöperatie ontvangen en de dividenden ook rechtstreeks aan de certificaathouders uitbetalen. De coöperatie heeft echter wel een eigen (eenvoudige) winst- en verliesrekening en balans.

Het certificeringsproces

We hebben een eenvoudig proces om de coöperatie op te zetten en je te helpen om certificaten te geven.

1. Oprichting van de coöperatie. Je kunt meestal binnen één of twee weken een afspraak met ons maken. Tijdens ons oprichtingsgesprek zullen we het concept verder aan je uitleggen, je vragen beantwoorden waar we kunnen, en we zullen je vragen om een volmacht in te vullen voor onze notaris. We hebben altijd twee oprichters nodig, maar dit kunnen ook jezelf in privé en je holding-BV zijn. Na de vergadering sturen wij je de concept-statuten en als je hiermee akkoord gaat, sturen we alles door naar onze notaris, die nog per email een laatste check met je doet. Wij sturen je de akte en de andere relevante documenten, zoals concept reglementen (die je in je algemene vergadering kunt bevestigen) en een eenvoudige lidmaatschapsovereenkomst. De notaris zorgt ervoor dat je coöperatie wordt ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en zij informeren de belastingdienst.
2. In geval van een bestaande BV: het uitgeven van nieuwe aandelen of het overdragen van (een deel van) de aandelen van je BV aan de coöperatie. Je kunt dit doen met je eigen notaris, of onze notaris kan dit voor je doen. In dat geval kun je een aparte volmacht ondertekenen als je bij ons aan tafel zit en onze notaris zal enkele dagen later contact met je opnemen voor de procedure.
Als je nog geen BV hebt, kun je ervoor kiezen om alleen vanuit je coöperatie te werken, of de coöperatie een BV als dochteronderneming laten oprichten.
3. Na oprichting kunt je je eerste algemene vergadering houden. Misschien ben je alleen, misschien ook met enkele andere oprichters, maar hier kun je relevante reglementen vaststellen, bijvoorbeeld voor het maken van verschillende lidmaatschapstypen. We zorgen voor conceptnotulen voor deze vergadering.
4. Je kunt dan je coöperatie registreren bij Eyevestor (www.eyevestor.com).
5. Als je je certificaten aan meer dan 100 mensen gaat aanbieden (wat je meestal doet als je je aanbod op internet zet), moet je de coöperatie eerst als uitgevende instelling registreren bij de Autoriteit Financiële Markten. Om dit te doen, moet je een informatiedocument opstellen dat je bedrijf beschrijft en ook de risico's van het beleggen in je bedrijf. Je kunt het verplichte format downloaden van de AFM-website, of wij kunnen je hierbij helpen.
6. Nu kun je publiek gaan en je nieuwe mede-eigenaren vinden. Als ze direct lid kunnen worden, geef ze dan bij de aanschaf van de certificaten meteen de keuze daarvoor.

Typische kosten

We bieden een pakketprijs voor het opzetten van de coöperatie, inclusief

- een maximaal 2 uur durend adviesgesprek met een van onze adviseurs,
- opstellen van de statuten voor de coöperatie (in duidelijke taal),
- passeren van de akte van oprichting door onze notaris,
- drie concept reglementen, één voor het instellen van lidmaatschapstypen, één voor het vertalen van investeringen in natura in certificaten, en één voor het werken met de Eyevestor platform, *en*
- concept notulen voor de eerste ledenvergadering

De kosten voor dit pakket zijn 1490 euro exclusief BTW, indien het aantal wijzigingen ten opzichte van onze standaard beperkt is. Als je je al hebt aangemeld bij Eyevestor ontvang je 200 euro korting.

Als je de akte en de concept reglementen ook in het Engels wilt hebben, dan kunnen we hiervan een niet-beëdigde vertaling leveren voor 250 euro excl BTW. De geldende notariële akte zal altijd in het Nederlands zijn.

De akte voor het overdragen van aandelen van de BV aan de coöperatie, of voor het uitgeven van nieuwe aandelen aan de coöperatie, die hiervoor certificaten zal uitgeven, kost je tussen 400 en 600 euro, afhankelijk van het aantal aandeelhouders en de complexiteit van de statuten van je BV.

Nog vragen?

Neem contact op met Alfred Griffioen, 06-24776865, alfred.griffioen@cooperatieexpert.nl, of met Alice Hendriksen Oostereng, 06-51153451, alice.hendriksen@cooperatieexpert.nl.